

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
Министерство на околната среда и водите

№ 584

Регионална инспекция по околната среда и водите – Варна

09.11.2023

Директор на РИОСВ - Варна:

Ерджан Себайтин

ДОКЛАД

от контролна проверка по прилагане на екологичното законодателство

Обект: Маслодобивен завод, стопанисван от "Клас олио" ЕАД, гр. София

Дата на извършване на проверката: 25.09.2023 г.

Място на извършване на проверката: с. Карапелит, общ. Добричка

Проверени компоненти и фактори на околната среда:

- Атмосферен въздух;
- Води;
- Опасни химични вещества и смеси;
- Управление на отпадъците.

Цели на проверката:

Осъществяване на контрол по изпълнение на изискванията на *Закона за опазване на околната среда*, *Закона за защита от вредното въздействие на химичните вещества и смеси*, *Закона за чистотата на атмосферния въздух*, *Закона за водите* и *Закона за управление на отпадъците*, както и подзаконовите нормативни актове по прилагането им.

Извършени дейности:

За датата на проверката операторът е уведомен предварително с писмо на РИОСВ-Варна, с изх. № 26-00-7583/08.09.2023 г., относно организацията на работата и обхвата на проверката.

На 25.09.2023 г. на основание чл. 148, ал. 3 от *Закона за опазване на околната среда* и Заповед № 180/11.09.2023 г. на директора на РИОСВ-Варна, се извърши проверка на Маслодобивен завод, стопанисвана от "Клас олио" ЕАД, гр. София, находяща се в с. Карапелит, общ. Добричка.

Проверени са:

- Рафинерии за производство на растителни масла - 3 бр.;
- Хексаново стопанство;
- Котелна централа;
- Складови помещения - 4 бр.
- Хладилни системи - 2 бр.
- Площадки за временно съхранение на отпадъци, генерирани от дейността на дружеството.
- Документи и данни, свързани със законовите и подзаконови нормативни актове по околна среда.

Констативна част:

Основна дейност на дружеството е преработка на маслодайни семена и производство на хранителни масла.

Отделните цехове, складове и съоръжения в завода са въведени поетапно в експлоатация, а именно: - „Преустройство и пристройка за цех за олио и шрот“ с Разрешение за ползване № 161/30.03.2001 г.; - „Цех за рафиниране на сурово олио“ с Разрешение за ползване № 21/19.02.2002 г.; - „Цех за бутилиране на олио“ с Разрешение за ползване № 66/11.04.2002 г.; - „Парокотелна централа“ с Разрешение за ползване № ДК-19-46/31.07.2007 г.; - „Предприятие за олио и шрот“ с подобекти „Рафинерия“, и „Екстрактно“ разширение, реконструкция и модернизация на съществуващо предприятие с Разрешение за ползване № СТ-12-833/2008 г.; - „Склад за слънчоглед - пристройка към съществуващ склад с Удостоверение № 11/20.02.2008 г.; - „Преустройство на съществуваща сграда в цех за производство на амбалаж и бутилиране на олио“ с Удостоверение № 25/16.07.2009 г.; - „Склад за готова продукция с офис помещения и пристройка с външно стълбище“ с Удостоверение № 44/24.11.2014 г.; - „Монтаж на локално пречиствателно съоръжение за промишлени отпадни води и два подземни резервоара“ с Разрешение за ползване № ДК-07-Д-02/14.01.2015 г. и „Цех за екстракция на растителни масла“ с Разрешение за ползване № СТ-05-539/24.04.2019 г.

Компонент „Атмосферен въздух“:

В обекта се извършват дейности с употреба на разтворители, а именно „извличане на растителни масла“, които попадат в обхвата на дейностите по Приложение № 1 от Наредба № 7/2003 г за норми на допустими емисии на летливи органични съединения, изпускани в околната среда, главно в атмосферния въздух в резултат от употребата на разтворители в определени инсталации /ДВ, бр. 96/2003 г. с изм. и доп./. В тази връзка дружеството има извършена регистрация по реда на чл. 30л от Закона за чистотата на атмосферния въздух /ДВ, бр. 45/1996 г./ и издадено от РИОСВ-Варна Удостоверение за регистрация № 16/12.11.2013 г. Инсталацията е регистрирана под рег. Код VAR00016.

Нормата за общи емисии от дейността „извличане на растителни масла“, посочена в Таблица 1, ред 19, колона 6 от Наредба № 7 е спазена, съгласно утвърдения План за управление на разтворителите за предходната сезонна кампания.

Действащи организирани източници на емисии на вредни вещества, изпускани в атмосферния въздух са три комина от котелна централа, оборудвана с три броя котли: - Парен котел № 1 (ПКМ-6.5), въведен в експлоатация през 2005 г., с номинална топлинна мощност 3.2 MW, начин на изгаряне - скарно, с работно гориво – слънчогледова люспа, оборудван с пречиствателно съоръжение – мултициклон;

- Парен котел № 2 (ПКМ-6.5), въведен в експлоатация през 2013 г., с номинална топлинна мощност 3.2 MW, начин на изгаряне - скарно, с работно гориво – слънчогледова люспа, оборудван с пречиствателно съоръжение – мултициклон;
- Парен котел № 3 (ПКМ-6.5), въведен в експлоатация през 2000 г., с номинална топлинна мощност 3.2 MW, начин на изгаряне - скарно, с работно гориво – слънчогледова люспа, оборудван с пречиствателно съоръжение – мултициклон

и отдушник на инсталация за екстракция - въведен в експлоатация през 2018 г., с номинална мощност 300 t/24h преработен слънчоглед, оборудван с пречиствателно съоръжение – маслен скрубър.

„Клас олио“ ЕАД изпълнява задълженията си за извършване на собствени периодични измервания, съгласно изискванията на чл. 31 от Наредба № 6 за реда и начина за измерване на емисиите на вредни вещества, изпускани в атмосферния въздух от обекти с неподвижни източници /ДВ, бр. 31/1999 г. с изм. и доп./.

Собствени периодични измервания (СПИ) са извършени и представени в РИОСВ-Варна с писмо вх. № 26-00-5420/21.06.2023 г. От представения доклад за резултатите от СПИ от дейността на трите парни котли ПКМ-6,5 към парова централа и приложените към него протоколи от изпитването е констатирано, че концентрациите на въглероден оксид и прах в отпадъчните газове са над нормите за допустими емисии, за което са наложени текущи ежемесечни санкции.

В рафинерия № 1 са монтирани два броя хладилни системи, а в Рафинерия № 2 е монтирана един брой хладилна система, работещи с фреон R 407 C, всяка една от тях заредена с по 20 кг хладилен агент. Същите са етикетирани, съгласно изискванията на чл. 12 от Регламент 517/2014 за флуорсъдържащите парникови газове. Поддръжката и ремонта на системите се извършва от фирма, притежаваща документ за правоспособност.

От представените досиета на хладилните системи се установи, че последна проверка за херметичност е извършена на 23.01.2023 г. от хладилен техник, притежаващ документ за правоспособност. Пропуски не са установени. Дружеството е представило в РИОСВ-Варна годишен отчет, съгласно изискванията на чл. 35 от Наредба № 1 /ДВ, бр. 20/2014 г. с изм. и доп./

Компонент „Води“:

Дружество ползва за питейно-битови нужди вода от изградената водопроводна мрежа в района, съгласно сключен Договор за доставка на питейна вода, отвеждане и пречистване на отпадъчни води № ОД15-364 19-1837/01.03.2016 г. с „Водоснабдяване и канализация” ООД, гр. Добрич. За производствени нужди се използва вода от собствен водоизточник тръбен кладенец – „ТК-Клас олио-Карапелит“, съгласно издадено Разрешително № 11530489/03.05.2016 г. за водовземане от подземни води чрез нови водовземни съоръжения, продължено с Решение № 3205/12.03.2021 г. на Басейнова дирекция „Дунавски район“ гр. Плевен, с краен срок на действие 03.12.2026 г.

1. Производствени отпадъчни води от дейността на обекта се формират от:

- Разлагането на сапшок, с цел получаване на наситени мастни киселини. Същите, посредством вътрешна канализационна мрежа на площадката се отвеждат в локално пречиствателно съоръжение, след което отпадъчните води постъпват в черпателен резервоар, с вместимост от 5 куб.м. При огледа на резервоара се установи, че същия е в добро състояние. От там водите се транспортират, чрез транспортно средство Влекач Ивеко Стралис, с рег. № ТХ9486ХМ за допречистване до ПСОВ Добрич, с. Врачанци, общ. Добричка, съгласно сключен Договор № ДОВ 18/60/ от 18.09.2023 г. с „Водоснабдяване и канализация Добрич“ АД.

- Пуснатата експериментално нова Инсталация за дегумиране (дегаминг), към момента на проверката не е въведена в експлоатация. С нея е въведена нова технология, при която отпада процеса на хидратация на маслото в цех Рафинерия и се намалява количеството на формираните отпадъчни води;

- Цех Екстракция, след кондензация на водо-хексановите пари, отпадъчните води се отвеждат в трисекционен маслоуловител, след което се събират в резервоар (с вместимост от 20 куб.м) и от там се транспортират до ПСОВ Добрич. При огледа на резервоара се установи, че същия е в добро състояние. При нормална експлоатация на съоръженията в Инсталацията за производство на пара от отпадъчни води, формирани при кондензацията на водо-хексановите пари, не се формира поток отпадъчни води;

- Омекотителна инсталация и от продувките на 3 броя парни котли. Отпадъчните води постъпват във водоплътен резервоар и се предават за допречистване в ПСОВ Добрич.

Представен е дневник за отчитане на предадените количества производствени отпадъчни води в ПСОВ Добрич, в който ежесечно същите се отразяват, както и приемо-предавателни протоколи между „Клас олио“ АД и „Водоснабдяване и канализация Добрич“ АД.

2. Битово-фекалните отпадъчни води, формирани от обекта се събират и предават за пречистване в ПСОВ Добрич. Представени са приемо-предавателни протоколи между „Клас олио“ АД и „Водоснабдяване и канализация Добрич“ АД, в които са описани предадените количества битово-фекални отпадъчни води, формирани от обекта. Извършен е оглед на шахтите, при който се установи, че една от тях (разположена непосредствено до Цех за бутилиране на олио) е запълнена. По време на проверката се извърши почистване на шахтата, съгласно сключения договор с „Водоснабдяване и канализация Добрич“ АД. Представен е приемо-предавателен протокол от 25.09.2023 г. за извозване на битово-фекални отпадъчни води, в количество от 5 м³.

3. За дъждовните води от площадката на обекта са изградени канавки, чрез които водите се насочват към съседен имот.

Фактор „Опасни химични вещества и смеси“:

При дейността си, дружеството употребява и съхранява опасни химични вещества и смеси (ОХВ и С) – n-хексан, сярна киселина, фосфорна киселина, натриев хидроксид, железен трихлорид, дизелово гориво, пропан-бутан, масла (моторно и хидравлично), етанол, DEROPT CW 575 HE, DEROCID 3800 и DEROCID 3810. Същите се съхраняват, както следва:

1. n-хексан – употребява се в Цех „Екстракция“ и се съхранява в обособен склад (хексаново стопанство), състоящ се от 3 бр. резервоари, всеки с вместимост от 24 м³, разположени подземно в бетонна шахта, над която е изградена покривна конструкция.
2. Сярна киселина – употребява се в Цех „Рафинерия“. Съхранява се в етикетирани IBC контейнери, с вместимост от 1 м³, всеки разположен в склад с непрониклива бетонова основа, представляващ ограден с мрежа навес.
3. В обособено складово помещение с непрониклива бетонова основа са налични оригинални етикетирани пластмасови опаковки от по 25 kg със смесите DEROPT CW 575 HE и DEROCID, разположени на дървени палети.
4. Фосфорна киселина, натриев хидроксид (на люспи) и етанол – употребяват се в Цех „Рафинерия“ и са налични в цеха, като фосфорната киселина и етанола са в IBC контейнери с вместимост от 1 м³, всеки, а натриев хидроксид (на люспи) в двойни чували (полиетилен и полипропилен). Към момента на проверката няма налични количества в склада, очаква се доставка.
5. Железен трихлорид и натриев хидроксид (разтвор) – употребява се при експлоатацията на ЛПСОВ. Съхраняват се на територията ѝ в IBC контейнери с вместимост от 1 м³, всеки, разположени върху трайна бетонова основа.
6. Дизелово гориво, пропан-бутан и масла (моторно и хидравлично) съхраняват се в склад за ГСМ, представляващ ограден с мрежа навес. Дизеловото гориво се съхранява в 2 бр. вкопани в земята резервоари, всеки с вместимост от 11 м³. Маслата се съхраняват в метални варели, а пропан-бутана в бутилки с вместимост по 10 kg всяка, разположени на метални стелажки.

Всички складове за ОХВ и С са с ограничен достъп и са обозначени с табели, указващи класовете на опасност на съхраняваните химикали, съгласно изискванията на чл. 7, ал. 2, т. 6 от Наредбата за реда и начина за съхранение на опасни химични вещества и смеси (ДВ, бр. 43/2011 г. с изм. и доп.).

В обекта са налични и се представиха при проверката:

- оценка на безопасността на съхранението на опасни химични вещества и смеси,

извършена в изпълнение на изискването на чл. 4, т. 4 от Наредбата за реда и начина за съхранение на опасни химични вещества и смеси, документирана във формат и съгласно Указанията, утвърдени със Заповед № РД – 288/2012 г. на министъра на околната среда и водите, предвид което е необходимо да се актуализира по формат, утвърден с Указанията, утвърдени със Заповед № РД- 184/09.03.2021 г. на министъра на околната среда и водите;

- Заповед № 151/14.06.2017 г. на изпълнителния директор, издадена на основание чл. 4, т. 7 от същата наредба;

- инструкции, изготвени в изпълнение на чл. 4 от т. 8 до т. 11 от наредбата;

- в изпълнение на инструкцията за обучението на лицата, които отговарят за съхранението на ОХВ и С по чл. 4, т. 10 от наредбата е проведено обучение на 29.03.2023 г., на тема „Програма етикетирание, съхранение и използване на химични вещества“. При проверката е представена програма от проведеното обучение, утвърдена от изпълнителния директор.

По смисъла на Регламент (ЕО) № 1907/2006 относно регистрацията, оценката, разрешаването и ограничаването на химикали (REACH), дружеството е потребител по веригата и вносител.

През периода 2022 г.-2023 г. дружеството е осъществило внос на Deropt CW 575 HE, Derocid 3800 и Derocid 3810 от Турция. За осъществения внос при проверката са представени копия от митнически декларации и фактури.

Представени са и информационни листове за безопасност (ИЛБ) за употребяваните и пуснатите на пазара вещества и смеси, изготвени в съответствие с изискванията на Приложение II на Регламент REACH, с последващи изменения, на български език.

Съгласно представените документи веществата, съдържащи се в състава на пуснатите на пазара смеси (Deropt CW 575 HE, Derocid 3800 и Derocid 3810) не надвишават 1 тон/година.

Предвид установеното и съгласно изискването на чл. 40, § 1 на Регламент (ЕО) № 1272/2008 за класифицирането, етикетирането и опаковането на вещества и смеси (CLP), в качеството си на вносител „Клас олио“ ЕАД е извършило нотификации за класификацията и етикетирането на веществата, съдържащи се в състава на пуснатите на пазара от Турция, смеси (Deropt CW 575 HE, Derocid 3800 и Derocid 3810) в Европейската агенция по химикали (ЕСНА). В потвърждение на същото са представени документи, удостоверяващи изпълнението на изискването, издадени от ЕСНА.

При проверката не е представена документацията от Приложение № 2 на Указанията за провеждане на контролна дейност по Закона за защита от вредното въздействие на химичните вещества и смеси, във връзка с прилагането на Регламент (ЕО) № 1907/2006 (REACH) и Регламент (ЕО) № 1272/2008 (CLP), утвърдени със Заповед № РД – 268/2018 г. на министъра на околната среда и водите, включително таблица 1 и таблица 2, попълнени за календарната 2022 г.

При проверката е представен доклад за извършена класификация на предприятието по чл. 103, ал. 1 от Закона за опазване на околната среда – ЗООС (ДВ, бр. 91/2002 г. с изм. и доп.), съгласно заключението на същия обекта не се класифицира с нисък или висок рисков потенциал, но доклада е необходимо да се актуализира във връзка с промяна на Приложение № 1 от Наредбата за предотвратяване на големи аварии с опасни вещества и ограничаване на последствията от тях (ДВ, бр. 5/2016 г., **посл. изм. и доп. с ДВ, бр. 67/2022 г.**).

Факор „Управление на отпадъци“

„Клас олио“ ЕАД, има издаден от РИОСВ – Варна регистрационен документ № 03-РД-720 – 02/ 23.07.2023г.за дейности по третиране на отпадъци, а именно;

-R1 – използване на отпадъците предимно като гориво или друг начин за получаване на енергия;

-разрешената дейност по R1 е за отпадъци с код 02 03 99 – отпадъци неупомнати другаде (слънчогледова люспа от агрегата за лющене на слънчоглед);

- разрешеното годишно количество за третиране на отпадък с код 02 03 99 е 15 000 т.

Площадката, на която се извършва дейността представлява самостоятелно закрито помещение (парокотелна централа) с площ 300кв.м. от обща площ 13 897 дка и е с бетонова основа.

Събирането на отпадък с код 10 01 01 се извършва, чрез извеждащ шнек за пепелта от горивните камери, като същия се съхранява на площадката на образуване (бункер) до предаването му. Отпадък с код 02 03 99, преди да бъде подаден към инсталацията за изгаряне се съхранява предварително в цех „Пресов“ в насипно състояние върху твърда настилка „бетон“. Същият се образува в резултат на дейността на агрегата за лющене на слънчоглед, разположен на територията на проверявания обект.

От 01.01.2021г. отчетността се води в Национална информационна система „ Отпадъци“ – НИСО.

По данни от годишен отчет по приложение № 18 и № 9 получен от НИСО за отчетната 2022г., количеството на образувани отпадъци от „ Клас олио“ ЕАД с код 02 03 99 постъпили за изгаряне в инсталацията е 13 894 т. Количеството отпадък с код 10 01 01 наличен от инсталацията за изгаряне към края на отчетната 2022 г. е 301,228 т.

Ежемесечно в НИСО се води отчетна книга по приложение № 4. Според нея за периода 01.01.2023г. до момента на проверката количеството образуван и третиран отпадък с код 02 03 99 е 9869 т. Получената пепел от изгарянето в инсталацията с код 10 01 01 е в количество 108,54 т. В момента на проверката, отпадъците с код 10 01 01, които са налични на площадката са в количество 2,018 т. Предадени са на дружеството „ Агро Ве“ ЕООД , чрез договор и приемо-предавателни протоколи - 407, 75 т.

На управителя на дружеството са направени следните предписания и са определени срокове за тяхното изпълнение:

1. На основание чл. 28, ал. 6 от ЗЗВВХВС (ДВ, бр. 10/2000 г. с изм. и доп.) да се представят в РИОСВ-Варна:

1.1. Актуализирана оценка на безопасността на съхранението на опасни химични вещества и смеси, документирана във формат и съгласно Указанията, утвърдени с Указанията, утвърдени със Заповед № РД- 184/09.03.2021 г. на министъра на околната среда и водите;

1.2. Попълнени таблица 1 и таблица 2 от Приложение № 2 на Указанията за провеждане на контролна дейност по Закона за защита от вредното въздействие на химичните вещества и смеси, във връзка с прилагането на Регламент (ЕО) № 1907/2006 (REACH) и Регламент (ЕО) № 1272/2008 (CLP), утвърдени със Заповед № РД – 268/2018 г. на министъра на околната среда и водите, за календарната 2022 г.

Срок по т. 1.1 и т. 1.2: 16.10.2023 г.

Отг: „Клас олио“ ЕАД

2. На основание чл. 155, ал. 2 от Закона за опазване на околната среда (ДВ, бр. 91/2002 г. с изм. и доп.) да се представи в РИОСВ-Варна актуализиран доклад за извършена класификация на предприятието по чл. 103, ал. 1 от същия закон. Актуализираният доклад да бъде документиран по образец на Приложение № 1 от Наредбата за предотвратяване на големи аварии с опасни вещества и ограничаване на последствията от тях (ДВ, бр. 5/2016 г., **посл. изм. и доп. с ДВ, бр. 67/2022 г.**).

Срок по т. 2: 16.10.2023 г.

Отг: „Клас олио“ ЕАД

Заключение:

Предприети са организационни и технически мерки за опазване чистотата на атмосферния въздух, водите, съхранението на опасни химични вещества и смеси и управление на отпадъците.

Дадените предписания са изпълнени. С писмо вх. № 26-0078/A2/01.11.2023 г., дружеството представя в РИОСВ-Варна, актуализирана информация по дадените с КП № 18541/25.09.2023 г. предписания.

Приоритети за последваща контролна дейност:

- Законосъобразно опазване чистотата на атмосферния въздух;
- Законосъобразно управление на химичните вещества и смеси;
- Законосъобразно опазване на водите;
- Законосъобразно управление на отпадъците.